

**ប្រកាស
ស្តីពី**

ដំណើរការគណនេយ្យកម្មសម្រាប់ប្រតិបត្តិការរូបិយប័ណ្ណ

ប្រការ ១.-

សម្រាប់គោលបំណងនៃប្រកាសនេះ ពាក្យមួយចំនួនត្រូវបានកំណត់និយមន័យដូចខាងក្រោម៖

- ១- **រូបិយវត្ថុរាយការណ៍** មានន័យថា រូបិយវត្ថុដែលបានប្រើសម្រាប់កត់ត្រាគណនី និងសម្រាប់ធ្វើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។ ស្ថិតនៅក្នុងរយៈពេលបណ្តោះអាសន្ននៃការងារគណនេយ្យ ប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកត្រូវបានប្រើជារូបិយវត្ថុរាយការណ៍ រហូតដល់ពេលណាដែលដំណើរការបដិដុល្លារូបនីយកម្មសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានជឿនលឿនសមស្រប។
- ២- **រូបិយប័ណ្ណ** មានន័យថារូបិយប័ណ្ណក្រៅពីរូបិយវត្ថុរាយការណ៍របស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ។
- ៣- **អត្រាប្តូរប្រាក់** មានន័យថាអនុបាតរវាងមួយឯកតានៃរូបិយវត្ថុមួយ និងចំនួនទឹកប្រាក់ជារូបិយវត្ថុមួយទៀត ដែលក្នុងនោះ ឯកតានេះអាចត្រូវបានប្តូរពីមួយទៅមួយក្នុងពេលកំណត់មួយ។
- ៤- **អត្រាប្តូរប្រាក់ដល់ដៃ (spot rate)** មានន័យថា អត្រាប្តូរប្រាក់ដែលបានកំណត់សម្រាប់ ប្រតិបត្តិការប្តូរដោយប្រគល់ប្រាក់ដល់ដៃភ្លាម។
- ៥- **អត្រាប្តូរប្រាក់មានកាលកំណត់ (forward rate)** មានន័យថា អត្រាប្តូរប្រាក់ដែលបានកំណត់នៅក្នុងកិច្ចសន្យាប្តូរប្រាក់នាការលបរិច្ឆេទច្បាស់លាស់មួយទៅអនាគត។
- ៦- **អត្រាប្តូរប្រាក់នៅពេលបិទ (closing rate)** មានន័យថា អត្រាប្តូរប្រាក់ដល់ដៃនាការលបរិច្ឆេទនៃការធ្វើតារាងតុល្យការ។
- ៧- **ប្រតិបត្តិការជារូបិយប័ណ្ណ** មានន័យថា ប្រតិបត្តិការមួយដែលត្រូវចារឹកឬទាមទារឱ្យទូទាត់ជារូបិយប័ណ្ណ រួមបញ្ចូលទាំងប្រតិបត្តិការប្តូរប្រាក់ដែលបង្កើតឱ្យមានស្ថានភាពប្តូរប្រាក់ (foreign exchange position)។

ប្រការ ២.-

ប្រតិបត្តិការជារូបិយប័ណ្ណត្រូវបានកត់ត្រាស្របតាមបញ្ញត្តិដែលមានចែងក្នុងប្រកាសនេះ។ ដូច្នេះប្រព័ន្ធគណនេយ្យប្រើប្រាស់ដោយគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវតែបានរៀបចំយ៉ាងណា ដើម្បីអាចផ្តល់ព័ត៌មានដែលតម្រូវដោយប្រកាសនេះ។

លោហៈធាតុមានតម្លៃដូចជា មាស និង ប្រាក់ ដែលត្រូវបានរក្សាទុកតាមទម្រង់ដែលអាចផ្តល់ជូនបានត្រូវអនុវត្តតាមវិធាននៃការវាយតម្លៃ ដែលមានចែងនៅក្នុងប្រការ ៦ នៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ ៣.-

គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវកត់ត្រាប្រតិបត្តិការប្តូរប្រាក់ដល់ដៃ ឬមានកាលកំណត់ក្នុងគណនីដែលបានបើក និងចារឹកតាមប្រភេទរូបិយប័ណ្ណនីមួយៗ ដែលបានប្រើ។

សម្រាប់គោលបំណងនៃប្រកាសនេះ រាល់ការទិញឬការលក់រូបិយប័ណ្ណដែលភាគីទាំងអស់មិនបាន ពន្យារពេល ឬបានពន្យារតែក្នុងរយៈពេលជាទំលាប់ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាកិច្ចសន្យាប្តូរប្រាក់ដល់ដៃ។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យាប្តូរប្រាក់ដល់ដៃ (Spot Contract) ត្រូវបានឱ្យនិយមន័យថាជាកិច្ចសន្យាប្តូរប្រាក់ណាមួយ ក្នុង រយៈពេល២ថ្ងៃធ្វើការ (2 business days) នៃកាលវិភាគ (maturity) លើកលែងតែរយៈពេលខ្លីជាងរយៈ ពេលជាទំលាប់ ឬ ទាមទារដោយទីផ្សារក្នុងស្រុក។

សម្រាប់គោលបំណងនៃប្រកាសនេះ រាល់ការទិញ ឬ ការលក់រូបិយប័ណ្ណដែលភាគីទាំងអស់សំរេច ពន្យាររយៈពេលជាទំលាប់វែងជាង២ថ្ងៃធ្វើការ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាកិច្ចសន្យាប្តូរប្រាក់មានកាលកំណត់ (forward contracts)។

ប្រការ ៤.-

បដិភាគនៃការកត់ត្រាគណនេយ្យរូបិយប័ណ្ណទាក់ទងទៅនឹងប្រតិបត្តិការប្តូរប្រាក់ ដូចជាប្រតិបត្តិការ ដែលជាប់ទាក់ទងដល់ស្ថានភាពរូបិយប័ណ្ណ (foreign currency position) ត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងគណនី ស្ថានភាពប្តូរប្រាក់នៅក្នុងតារាងតុល្យការ ឬក្រៅតារាងតុល្យការ និងចារិកទៅតាមប្រភេទរូបិយប័ណ្ណដែលបាន ប្រើ។

ការកត់ត្រាគណនេយ្យជារូបិយវត្ថុរាយការណ៍ដែលទាក់ទងជាមួយប្រតិបត្តិការប្តូរប្រាក់ត្រូវបានចុះ បញ្ជីកា ក្នុងគណនីបដិភាគស្ថានភាពប្តូរប្រាក់នៅក្នុងតារាងតុល្យការ ឬ ក្រៅតារាងតុល្យការ។

ជាលទ្ធផល ប្រតិបត្តិការជារូបិយប័ណ្ណនិងជារូបិយវត្ថុរាយការណ៍ត្រូវបានកត់ត្រាចូលក្នុងសៀវភៅធំ (Ledger) សមស្រប ហើយសៀវភៅធំនីមួយៗត្រូវមានតុល្យភាពដោយប្រើគណនីឆ្លុះបញ្ចាំង (mirror accounts) ដូចខាងក្រោម ៖

- * ស្ថានភាពប្តូរប្រាក់ជារូបិយប័ណ្ណចែកជា ៖
 - ស្ថានភាពប្តូរប្រាក់នៅក្នុងតារាងតុល្យការ
 - ស្ថានភាពប្តូរប្រាក់នៅក្រៅតារាងតុល្យការ
- * ស្ថានភាពប្តូរប្រាក់ជារូបិយវត្ថុរាយការណ៍សមមូល (ឬតម្លៃបដិភាគ) ចែកជា ៖
 - ស្ថានភាពប្តូរប្រាក់សមមូលនៅក្នុងតារាងតុល្យការ
 - ស្ថានភាពប្តូរប្រាក់សមមូលនៅក្រៅតារាងតុល្យការ ។

ប្រការ ៥.-

ដើមទុនដែលបានមកពីការទិញ ឬលក់ក្នុងប្រតិបត្តិការប្តូរប្រាក់ដល់ដៃ (foreign exchange transactions) ដែលមានកាលវិភាគ (maturity) ជាទំលាប់២ថ្ងៃធ្វើការ និងក្នុងប្រតិបត្តិការប្តូរប្រាក់មាន កាលកំណត់ ត្រូវតែកត់ត្រាក្នុងគណនីក្រៅតារាងតុល្យការសមស្របនាកាលបរិច្ឆេទដែលប្រតិបត្តិការកើតឡើង។ នៅពេលប្រគល់រូបិយប័ណ្ណ ប្រតិបត្តិការត្រូវបានកត់ត្រាចូលក្នុងតារាងតុល្យការរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារ និង ហិរញ្ញវត្ថុ។

ប្រការ ៦.-

នាកាលបរិច្ឆេទនៃរបាយការណ៍គណនេយ្យនីមួយៗ ទ្រព្យសកម្ម ទ្រព្យអកម្ម ឬខ្ទង់ក្រៅតារាង តុល្យការ ត្រូវបានឱ្យតម្លៃតាមថ្លៃទីផ្សារ។ អត្រាទីផ្សារដែលអនុវត្តចំពោះខ្ទង់ទ្រព្យសកម្ម និងខ្ទង់ទ្រព្យអកម្ម និងចំពោះការសន្យាប្តូរប្រាក់ដល់ដៃ គឺជាអត្រាប្តូរប្រាក់នៅពេលបិទនៃរូបិយប័ណ្ណដែលពាក់ព័ន្ធ។

អត្រាប្តូរប្រាក់ទីផ្សារដែលអនុវត្តចំពោះការសន្យាប្តូរប្រាក់មានកាលកំណត់ គឺជាអត្រាប្តូរប្រាក់មាន កាលកំណត់នៃរូបិយប័ណ្ណពាក់ព័ន្ធសម្រាប់រយៈកាលដែលនៅសល់ ដូចជាអត្រាប្តូរប្រាក់មានកាលកំណត់នៅ ទីផ្សារត្រូវស្របទៅនឹងកាលវេសន្តនៃការសន្យា។

ប្រការ ៧.-

នាកាលបរិច្ឆេទរបាយការណ៍គណនេយ្យនីមួយៗ វិសមភាពនៃចំនួនប្រាក់ជារូបិយវត្ថុរាយការណ៍ ដែលបានមកពីការវាយតម្លៃគណនីស្ថានភាពប្តូរប្រាក់ស្របតាមបញ្ញត្តិនៃប្រការ ៥ ម៉្យាង និងម៉្យាងទៀតចំនួន ប្រាក់ដែលបានបង្ហាញក្នុងគណនីបដិភាគស្ថានភាពប្តូរប្រាក់ត្រូវបានកត់ត្រាចូលក្នុងគណនីចំណេញ-ខាត។ បដិភាគនៃការកត់ត្រានេះ ត្រូវបានកត់ត្រាចូលក្នុងគណនីបដិភាគស្ថានភាពប្តូរប្រាក់ចារិកជារូបិយវត្ថុរាយការណ៍។

នៅពេលដែលមិនទាន់អាចកត់ត្រាឥណទានលើគណនីក្នុងតារាងតុល្យការបាន ដោយកត់ត្រា ឥណទាននៃគណនីក្រៅតារាងតុល្យការ និងផ្ទុយមកវិញប្រាក់ចំណេញ និងខាតដែលបានកត់ត្រាក្នុងគណនី ចំណេញខាត និងដែលកើតចេញពីស្ថានភាពប្តូរប្រាក់ក្រៅតារាងតុល្យការត្រូវតែមានតុល្យភាពដោយប្រើគណនី មួយដែលធ្វើឱ្យមានតុល្យភាពនៃ តារាងតុល្យការ។

វិសមភាពទាំងឡាយដែលទាក់ទងដល់ប្រតិបត្តិការដែលក្នុងនោះហានិភ័យនៃការប្តូរប្រាក់រ៉ាប់រងដោយ រដ្ឋត្រូវតែកត់ត្រាចូលក្នុងគណនីកែតម្រូវ។

ប្រការ ៨.-

ចំណូលនិងចំណាយបង្កជារូបិយប័ណ្ណដែលទាក់ទងដល់ឥណទាននិងកម្ចី មូលបត្រ ឬ ប្រតិបត្តិការ ក្រៅតារាងតុល្យការ ត្រូវបានឱ្យតម្លៃតាមអត្រាប្តូរប្រាក់ដល់ដៃនៃរូបិយប័ណ្ណដែលពាក់ព័ន្ធ ហើយត្រូវកត់ត្រា ចូលក្នុងគណនី ចំណេញខាតតាមគ្រាដែលកំណត់ដោយគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងយ៉ាងយឺតបំផុតដល់ កាលបរិច្ឆេទនៃរបាយការណ៍គណនេយ្យ។

ចំណូលដែលត្រូវទទួល និងចំណាយដែលត្រូវសងជារូបិយប័ណ្ណមិនបង្កទាក់ទងដល់ប្រតិបត្តិការក្នុង តារាងតុល្យការឬក្រៅតារាងតុល្យការ ត្រូវតែបង្ហាញនៅក្នុងគណនីដោយឡែក នៅពេលណាដែលចំណូលនិង ចំណាយទាំងនេះ ត្រូវបានការពារការខាតបង់ (maturity)។

ប្រការ ៩.-

ដើម្បីធានាឱ្យការធ្វើរបាយការណ៍ពីហានិភ័យប្តូរប្រាក់ស៊ីសង្វាក់គ្នាទូទាំងប្រព័ន្ធធនាគារយ៉ាងហោច ណាស់ការវាយតម្លៃឡើងវិញត្រូវតែអនុវត្តនាកាលបរិច្ឆេទបិទបញ្ជីនៅខែនីមួយៗ។ ប្រសិនបើកាលបរិច្ឆេទនេះ មិនមែនជាថ្ងៃធ្វើការ ការវាយតម្លៃបិទបញ្ជីត្រូវធ្វើនៅថ្ងៃធ្វើការមុននោះ។

ប្រការ ១០.-

រាល់លិខិតបទដ្ឋានទាំងឡាយណាដែលមានខ្លឹមសារផ្ទុយពីស្មារតីនៃប្រកាសនេះត្រូវចាត់ទុកជានិរាករណ៍។

ប្រការ ១១.-

អគ្គនាយកដ្ឋាន អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន អគ្គាធិការដ្ឋាន អគ្គបេឡា គ្រប់នាយកដ្ឋាន អង្គភាព គ្រប់គ្រឹះស្ថានធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុនៅក្រោមឱវាទ និងក្រោមអាណាព្យាបាល ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ត្រូវអនុវត្តប្រកាសនេះតាមភារកិច្ចរៀងៗខ្លួន។

ប្រការ ១២.-

ប្រកាសនេះមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្ត ចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី១៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០០

ទេសាភិបាល

ហត្ថលេខា និងក្រា: **ជា ចាន់តុ**